

Narodna obramba bo poslala še dražja

V tekočem zveznem proračunu je 73.7 bilijonov dolarjev za narodno obrambo, le 2 bilijona manj kot v zadnjem.

WASHINGTON, D.C. — Ko se je bližala vojna v Indokini za ZDA h kraju, so napovedovali velike prihranke in izdatkih za narodno obrambo. Govorili so o 10 in celo več bilijonih, ki bi jih bilo mogoče uporabiti za domače potrebe. Od tedaj se je položaj v marsičem spremenil.

Zagovorniki zmanjšanja izdatkov za narodno obrambo v Kongresu so vedno tišji, glasnejši pa zagovorniki močne obrambe, med njimi zlasti sen. H. Jackson. Tako je razumljivo, da je Kongres izglasoval za narodno obrambo v tekočem proračunskem letu 73.7 bilijonov dolarjev, le 2 bilijona manj kot v prejšnjem letu, ko so bile ZDA še neposredno vpletene v vojskovanje v Indokini.

Kljub začetnemu odporu in vsakovrstnim izjavam v Kongresu je ta izglasoval 628 milijonov za gradnjo Trident atomskih, podmornic, 449 milijonov za novi bombnik B-1, 110 milijonov za raketne lovce medcelinskih raket — ABM, 900 milijonov za orožje Južnemu Vietnamu.

Na spremembo razporeditve v Kongresu je prvi vrsti vplivala oktobrska vojna na Srednjem vzhodu, ki je močno omajala upanje na pomirjenje in mirno sodelovanje s Sovjetsko zvezo. V Kongresu pridobiva na moči zopet skupina zagovornikov močnih ZDA, ki bodo sposobne braniti sebe in svoje zaveznike v svobodnem svetu, če bo nastopila taka potreba. Med tem ko pred pol leta na to ni nihče računal v doglednem času, jih zdaj tako možnost kar precej ne izključuje več.

Švedje so v stiski, ker so slavili na olje

STOCKHOLM, Šved. — Švedska je nemara od vseh evropskih držav v najneugodnejšem položaju, ko je nastopila pomanjkanje olja. Tako preračunljivi Švedje so svoje elektrarne in svoje domove uredili za kurjenje z oljem, ki je najugodnejše in je bilo doslej tudi — najcenejše.

Švedska skoro nima premoga, ima pa obilje lesa in šote. Zadnja dva nista posebno pripravna za kurjavo, sta pa uporabna, če je treba. Švedje, ki hočejo živeti udobno, so se naslonili popolnoma na olje. Sedaj so se znašli v stiski. Za enkrat je olja malo in so zato omejili porabo gasolina na 5 galonov na avto za en teden, ko je treba v prvi vrsti poskrbeti za kurjavo in elektrarne. Precejšen del potrebe po elektriki krijejo vodne elektrarne.

Ker je vodna sila skoraj do kraja izkoriščena, ostane le še atomska energija, če naj ne bo Švedska popolnoma odvisna od tujine.

Vremenski prerok

Večinoma oblačno z možnostjo naletavanja snega. Najvišja temperatura okoli 37 F (3 C).

Novi grobovi

John Crlenica
Na svojem domu na 19312 Shawnee Avenue je umrl v torek 82 let stari John Crlenica, rojen v Restovu na Hrvaškem, od koder je prišel v ZDA l. 1910, veteran prve svetovne vojne, delavec pri Penn-Central železnici, dokler ni stopil v pokoj, mož Helen, roj. Gvozdanovic, preje poročene Delibuk. Pokojnik je bil član HBZ št. 235. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. jutri, v petek, popoldne ob enih na Highland park pokopališče.

Zaradi naglavnih uši morali zapreti šole!

Nenadna pojava in naglo širjenje naglavnih uši med šolarji v Andersonu v Indiani je prisililo šolske oblasti, da so šole začasno zaprle.

ANDERSON, Ind. — V šolah, osnovnih in višjih, so se pojavile naglavne uši in se začele širiti. Poskusi vprašanje rešiti rednim putem v okviru običajnih šolskih ukrepov niso zadostovali. Uši so se širile dalje in skoro zajele ves šolski okraj in vse šole.

Šolski nadzornik G. E. Ebbert je dejal, da je "vprašanje postalo pereče" in ga ni bilo mogoče rešiti drugače kot z zaporo šol. Zaprl je 27 osnovnih in 5 mlajših višjih in tri starejše višje šole. Šole so zaprli še pred rednimi božičnimi počitnicami in bodo ostale zaprte do 7. januarja. Doma je ostalo skupno 19,000 šolarjev in šolaric.

Uši se niso naselile samo v lasih šolarjev in šolaric, ampak so jih dobili še učitelji in učiteljice. Nekateri so hoteli razlagati, da so uši prišle sem v pokrivilih, ki naj bi jih uvozili iz tujine, pa je dr. R. H. Vanderhook šolskim oblastem povedal trdo in kratko, da so te uši "domače". "Imeli smo jih že nekaj let," je ugotovil. Pripomnil je, da širjenje uši pospešujejo dolgi lasje, ki jih nosi sedanjí mladi rod, glavni vzrok pa je v pomanjkljivi negi in zdravstveni skrbnosti, ki je posledica hipijevskega načina življenja in njegovega širjenja med mladim rodom. Vanderhook je dejal, da je mogoče glavne uši in gnide uničiti, če vtakne ušivec glavo z vsemi lasmi v 128-130 F vročo vodo in jo drži v njej vsaj 3 minute.

General Motors odložil uvedbo Wankel motorja

DETROIT, Mich. — General Motors je kupil pravice do rabe Wankel motorja v svojih avtomobilih od družbe Curtiss-Wright, Audi-NSU in Wankel GmbH za 50 milijonov dolarjev. Napovedal je, da bo novi motor, ki je lažji in enostavnejši od običajnega s prekati in bati, uveden v avtomobilih novega letnika 1975.

Zdaj so objavili, da motor ni gotov za splošno uporabo in da bo njegova uvedba odložena. General Motors hoče Wankel motorje izpopolniti tako v pogledu učinkovite rabe gasolina kot v pogledu čistoče njegovih izpuhov.

Za borbo proti razizmu

ZENEVA, Šv. — Svetovni svet cerkva je prejel od nizozemske vlade dar \$179,000, ki naj bi ga Svet uporabil za borbo proti razizmu.

Arabsko olje prilaka kljub prepovedi v ZDA

Kongresni viri trdijo, da pripelejo dnevno v ZDA okoli 700,000 sodov olja iz rabskih držav, seveda "na skrivaj".

WASHINGTON, D.C. — Kljub izrecni in trdovratni javni prepovedi dobav vsakega arabskega olja ZDA, to še vedno vsaj "kaplja" v našo deželo, če že ne teče na debelo. Trdijo, da ga vsak dan pripeljejo vsaj okoli 700,000 sodov, seveda po primerno visokih cenah. Te cene bodo sedaj še višje in vprašanje je, kako jih bo mogoče zravnati s cenami domačega olja.

Redno so ZDA pred arabsko zaporo olja dobivale iz arabskih držav okoli 10 do 15% olja za svoje skupne potrebe, ki so znašale okoli 17 milijonov sodov dnevno. V kolikor so poročila iz kongresnih virov, ki navajajo, da pritaka še vedno okoli 700,000 sodov olja dnevno v ZDA iz arabskih držav, pomeni to, da se je arabski uvoz zmanjšal za nekako polovico ali do dveh tretjin.

Ker so Irak, Iran in druge države z bogatimi ležišči olja, svoje dobave povečale, je mogoče ZDA uvoziti skoraj enako množino olja, kot so ga uvažale prej. To bo še lažje po novem letu, ko bodo arabske države svoje dobave namesto, da bi jih zmanjšale, kot so napovedale, te povečale za 10%. Vprašanje bodo cene, ki so jih več kot podvojili!

Saxbe ne misli biti Nixonov svetovalec

WASHINGTON, D.C. — Sen. William B. Saxbe, ki bo prihodnji mesec zaprisežen za pravosodnega tajnika, za kar ga je Senat že potrdil, je dejal, da ne misli biti Nixonov politični svetovalec, kot so bili v preteklosti pravosodni tajniki H. Brownell, Robert F. Kennedy in John N. Mitchell.

"Jaz ne bom ustvarjal političnih zvokov za nikogar," je izjavil Saxbe. Nato je dodal: "Sem zato slabo usposobljen, ker nisem nikdar igral večje in dejavne vloge v republikanski politiki v Ohio."

Te Saxbejeve besede kažejo, da misli novi pravosodni tajnik zavzeti položaj sličen onemu E. L. Richardsona, svojega odstopivšega prednika.

— V rezervacijah na Aljaski živi okoli 44,000 Indijancev.

Moskva začela presojeti arabski oljni bojkot z nekaj drugačnimi očmi

LONDON, Vel. Brit. — Del zahodne javnosti je mnenja, da je za arabskim oljnim bojkotom Sovjetska zveza. Ta naj bi bila Arabcem to svetovala in jih k njegovi izvedbi vzpodbujala ali celo priganjala. Komunistični vodniki v Moskvi so si meli roke, ko so bili prepričani, da so našli uspešno sredstvo za slabitev, če ne že kar polom kapitalističnega gospodarstva.

Postopno so začeli v Moskvi gledati na arabski oljni bojkot z druge strani, ko so spoznali, da jih svobodni svet dolži zanj bolj kot Arabce in bolj kot arabsko-izraelsko vojno. Sovjestko časopisje in odgovorni vodniki odbijajo vsako odgovornost za arabski oljni bojkot od Sovjetske zveze.

Sovjetski vodniki so prišli do spoznanja, da jim je arabski oljni bojkot škodljiv, ker je zavrl popuščanje napetosti med svobodnim svetom in Sovjetsko zvezo in s tem spravil v nevarnost zahodno, predvsem ameriško gospodarsko pomoč Sovjetski zvezi.

Kozmonavta se vrnila po 8 dneh na zemljo

Sovjetska zveza pripravljena na skupni ameriško-ruski polet v vesolje leta 1975.

MOSKVA, ZSSR. — Sovjetska kozmovanta Pjotr Klimuk in Valentin Lebedev sta se večer po osmih dneh v vesolju, kjer sta krožila v vesoljskem vozilu Sojuz 13 okoli Zemlje, srečno na to vrnila in v hudem snežnem meteu pristala s padali v bližini Karagande v O-srednji Aziji, kot je bilo predvideno.

Gen. Vladimir A. Satalov, poveljnik vežbanja kozmonavtov, je dejal, da so bili nekaj časa v skrbeh za vračajoča se kozmonavta in za njuno vesoljsko vozilo, ko je hud snežni vihar divjal preko ozemlja, določenega za njun pristanek.

Vse je potekalo srečno in kozmonavta sta pristala po uspešnem vesoljskem poletu varno na Zemlji. Ves čas tekom spuščanja sta bila v radijski zvezi z vodniki na tleh. Zato so ju ti tudi takoj po pristanku našli na določenem mestu.

Polet Sojuza 13, tretji najdaljši sovjetski polet v vesolje, je del priprav na skupen ameriško-sovjetski polet leta 1975.

NIXON LETEL V REDNEM POTNIŠKEM LETALU NA ODDIH V SAN CLEMENTE

Predsednik ZDA je zaradi varčevanja z gorivom letel v Kalifornijo na kratek oddih preko Novega leta v rednem potniškem letalu do Los Angelesa, od tam pa se peljal v San Clemente z avtom.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik ZDA potuje redno v letalu, ker je to sorazmerno najvarnejše, pa tudi najenostavnejše glede oskrbovanja stalnih zvez. V njegovem osebnem letalu, katero je v oskrbi Letalskih sil, je urejeno vse potrebno tako za predsednikovo varno in udobno stanovanje, pa tudi za možnost stalnega vzdrževanja zvez z vlado v Washingtonu in s poveljstvom oboroženih sil. Ko je začela dežela varčevati z oljem in njegovimi izdelki, je predsednik Nixon večer, prvič kar pomnijo, potoval v svoj dom v Kaliforniji v rednem potniškem letalu.

Predsednik je zapustil Belo hišo in se s spremstvom 25 oseb podal z avtom na letališče Dulles in v rednem potniškem letalu odletel proti Kaliforniji. Za predsednika in njegovo skupino je bilo rezerviranih 25 mest v prvem razredu letala, pa je bila o tem ohranjena popolna tajnost zaradi "varnosti". Predsednikov pomožni tiskovni tajnik G. Warren je preje izjavil, da bodo načrti o morebitnem predsednikovem potovanju objavljeni pravočasno. Predsednik je med tem šel na pot brez vsakega obvestila novinarjev, ki so ostali tako v Washingtonu. Tam je začasno ostal tudi njegov načelnik glavnega stana v Beli hiši A. Haig.

S predsednikom je poleg družine in osebne straže potovalo le najnujnejše osebe. Namestnik direktorja za zveze Ken W. Clawson je dejal, da se je predsednik Nixon odločil za tak način potovanja v San Clemente, da bi dal dober zgled vsej deželi v varčevanju z energijo. Predsedniško letalo bo ostalo ves čas v Washingtonu. Predsednik je potoval z letališča v Los Angelesu, kjer je njegova skupina izstopila na ločenem predelu, dalje v San Clemente z avtom. Običajno je letel v helikopterju. Tekom poleta je predsednik šel iz prvega razreda v ekonomski del letala in se tam pogovarjal in rokaval s potniki. Letalo je pristalo s predsednikom na letališču v Los Angelesu ob 8.05 zvečer po tamkajšnjem času, ob 11.05 po clevelandskem.

PRIJAVA NEDRŽAVLJANOV

Direktor urada za vseljevanje in naturalizacijo opozarja že sedaj vse nedržavljanke, da se morajo tekom meseca januarja prijaviti pravosodnemu tajništvu na posebnih obrazcih (forms), ki bodo na razpolago na poštah in v vseh uradih Immigration and Naturalization Service, začeniši z 2. januarjem 1974.

Kdor se ne bi prijavil se izpostavlja nevarnosti kazni in morebitnega izгона iz ZDA. Formularje je treba vrniti do 31. januarja 1974.

Kitajci uče može, naj pomagajo ženam pri vzdrževanju doma

TOKIO, Jap. — Vodilni kitajski časopis poziva može, naj pomagajo ženam pri gospodinjstvu, pri ohranjanju reda v domu in pri vseh drugih poslih, ki so s tem v zvezi.

Nekdaj so veljale kitajske žene skoraj za sužnje in so morale opravljati vsa domača dela. Njihovo mesto je bilo v kuhinji in pri delu za ohranjanje doma, sedaj imajo tudi pravico udeležbe pri družbenem življenju in političnem delu. Novi red uveljavlja enakopravnost spolov doma in v javnosti.

V argentinski pampi divja požar

SANTA ROSA, Arg. — Veter širi največji požar v pampi, kar jih dežela pomni. Suha trava, iz katere se tu in tam dviga grmčevje, se naglo užiga in požar so doslej zastoj skušali omejiti. Pokenčal je stotine kvadratnih milj pampe in vse, na kar je v njej naletel.

Gasilci so se posebej lotili varčevanja električnih vodov visoke napetosti, po katerih pridelek električni tok v glavno mesto Buenos Aires.

G. Ford se nagiba na stran Rockefellerja

WASHINGTON, D.C. — Okolica podpredsednika ZDA Geralda Forda je nekam nejevoljna, ko se širijo glasovi, da "se nagiba Ford" k Nelsonu A. Rockefellerju kot republikanskemu predsedniškemu kandidatu v letu 1976.

Ti bi namreč radi potisnili v kandidaturu G. Forda samega in tem načrtom vse take govorice škodujejo.

Nov način za zgodnje odkritje raka na želodcu

CHICAGO, Ill. — Dr. T. R. Dellen je zanimal v svoji koloni v Chicago Tribune 18. decembra letos, da so japonski zdravniki dosegli precejšen napredek v izpolnitvi načina, ki omogoča zgodnje odkritje raka na želodcu.

To je važno, ker je raka na želodcu v začetku v 94% mogoče pozdraviti, ko pa se je že razširil, pa je možnost na ozdravitev zmanjšana na največ 30%.

Iz Clevelanda in okolice

Mestni uslužbenci hočejo višje plače— Unije, ki predstavljajo 7,000 mestnih uslužbencev, so zahtevale večeraj za svoje člane povprečno povišanje pri urni plači za \$1.00. To bi stalo mesto 14 milijonov dolarjev letno. Vprašanje je, kje ta denar dobiti, ko pričakujejo, da bodo mestni dohodki zaradi verjetnega gospodarskega zastoja prihodnje leto manjši, kot so bili v 1973.

Cyrus Eaton je dopolnil 90 let—

Znani industrijalec in finančnik Cyrus Eaton je večeraj dopolnil zdrav in živahen 90 let. Zupan R. J. Perk mu je za to priložnost pripravil v mestni hiši sprejem in povabil nanj ugledne gospodarske in druge osebnosti. Eaton, ki je znan po svojem zagovarjanju zvez s Sovjetsko zvezo in po svojih osebnih zlikih z njenimi vodniki, je ob tej priložnosti izrazil prepričanje, da bo človek premagal težave v oskrbi z energijo in si zagotovil napredek. Govoril je o uporabi sončne energije in o uporabi plimovanja morij.

Odbor za leto 1974—

Klub slovenskih upokojencev za Holmes Avenue okrožje ima za leto 1974 siedeči odbor: predsed. Joseph Ferra, podpredsed. Frances Somrak, taj. in blag. John Trček, zapis. Josephine Magajna, nadzorniki Frances Somrak, Stefka Koncilja in Christine Boldin. Seje so vsako 2. sredo v mesecu ob 1. popoldne v Slov. domu na Holmes Avenue.

Do 25 milijonov posojila enemu—

The Cleveland Trust Company je prenesla 30 milijonov dolarjev nerazdeljenega dobička k previšku in s tem povečala tega v taki meri, da lahko posodi posameznemu najemniku posojila do 25 milijonov dolarjev. Skupen kapital in presežek je narastel na \$251,410,792.

Več žensk

NEW YORK, N.Y. — Zenske z delnicami v ameriških podjetjih so v razmerju z moškimi delničarji 52:48. Zenske torej kar odločno prevladujejo.

Zadnje vesti

PEKING, Kit. — Večeraj je tu v javnosti neopaženo obhajal 80 letnico rojstva vodnik Kitajske Mao Tssetung, še vedno sredi dela in grajenja komunističnega sistema in kitajske edinosti.

ZENEVA, Šv. — Večeraj so se tu sestali egiptski in izraelski vojaški predstavniki pod vodstvom zastopnika ZN na razgovore o umiku oboroženih sil na nove položaje. Razgovor je trajal pol drugo uro in se bo nadaljeval jutri.

WASHINGTON, D.C. — Sovjetski poslanik A. Dobrinin je bil večeraj v Beli hiši na razgovoru s predsednikom Nixonom in državnim tajnikom Kissingerjem. Razpravljali so o splošni mednarodni politiki v zvezi s Srednjim vzhodom in posebno o odnosih med ZDA in ZSSR.

TOKIO, Jap. — Objava povečanja arabskih dobav olja je popravila razpoloženje ter odložila omejitve dobav olja industriji in elektrarnam.

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

- Združene države:
\$18.00 na leto; \$9.50 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece
Kanado in dežele izven Združenih držav:
\$20.00 na leto; \$10.00 za pol leta; \$6.00 za 3 mesece
Petkova izdaja \$8.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

- United States:
\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
\$20.00 per year; \$10.00 for 6 months; \$6.00 for 3 months
Friday edition \$6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

No. 248 Thurs., Dec. 27, 1973

Odkritje iz primerjave

II.

V prejšnjem članku pod tem naslovom smo napovedali primerjavo med kapitalističnim in komunističnim gospodarskim sistemom, to pa v dveh primerih, kjer se sistema najbolj približujeta drug drugemu. Gre pri tem za primer totalitarne Jugoslavije, ki je marksistično ekonomsko politiko razvila s takozvanim samoupravljanjem med vsemi komunističnimi državami najdlje v smeri proti kapitalističnim gospodarskim načelom in praksi, in za demokratično Švedsko, ki velja danes za najbolj socialno zgrajeno deželo največje svobode, a njeno gospodarsko delovanje sloni v veliki meri na kapitalističnih osnovah, z veliko mero industrijske svobode za delovnega človeka.

Zadnjič smo se nekoliko pomudili pri jugoslovanskem samoupravljanju, ki naj bi predstavljalo demokratično obliko delavčeve soudeležbe pri vodstvu podjetja preko izvoljenih delavskih svetov. To bi gotovo bila velika koncesija totalitarne družbe v prid industrijske demokracije — če bi ta sistem posloval kot beseda pove. Toda videli smo, da je moč pri podjetju v rokah managerja, ki ga iz ozadja podpira partija, in v rokah države, ki strogo in striktno predpisuje gospodarske smernice in določbe. Ni torej moč v rokah delavcev in delavskega sveta. To smo dokazali iz izjav kompetentnih strokovnjakov, ki slonijo na realnosti.

Sedaj pa pogledjmo, kakšna je industrijska demokracija na Švedskem!

Tamkaj je med največjimi podjetji industrija jekla in sorodnih izdelkov z imenom Graenges AB v Stockholmu. Opisal jo je D. Jenkins (The New York Times, Oct. 14, 1973) iz prve roke in z direktnimi citati izjav od strani vodstva in delavstva na samem mestu. Dočim je umišljena "demokracija" samoupravljanja v stari domovini zamišljena in zgrajena na vrhu, pri strehi, da bi bila dobro vidna, je pri Švedih drugače: tam je demokratično načelo v praksi zlomilo moč hierarhičnega vodstva in dalo delavskim skupinam na vseh gladinah blagodejno stanje. Predelavec (foreman) ni nikak "boss" več, čeprav je na svojem mestu. A briga se za probleme materiala in administracije, ne vtička pa svojega nosu v delavca, da bi se vsakih 5 minut pojavil pri katerem in mu pripovedoval, kako in kaj dela.

Te vrste nadzor je zelo omejen, namesto njega vodi pregled nad produkcijo in se peča s problemi osebja odbor, sestavljen iz zastopnikov vodstva in delavstva. Hans Harvig, metalurški inženir v podjetju pravi, da delavcem ničesar ne more zapovedati, ampak jih samo kdaj prepričati in vzpodbuditi za kaj drugega. To mu da več dela, pa je bolje, ker delavce priganja, da sami mislijo. To je industrijska demokracija, ki raste iz temeljev in je podobna zgradbi piramide.

Prezident Grangesa Johan Akerman trdi, da podjetje ni zavrglo osnovnih kapitalističnih principov, da je še vedno cilj podjetja z dobrimi proizvodi igrati za — denar in dobiček (saj je v zasebnih rokah) in da opisana demokracija dobiček pospešuje, ker delavci z lastno kontrolo svojega delovnega delokroga zvišujejo uspešnost podjetja; tako so tudi bolj zadovoljni in srečni. Statistika kaže, da se je v eni izmed topilnic produkcija zvišala za 45%, odkar je v veljavi ta sistem dela.

Kaj pa delavci v vodstvu podjetja? V Jugoslaviji je delavski svet na vodstvu podjetja glavni šlager za "samoupravljanje" in temeljni dokaz za industrijsko demokracijo. Johan Akerman se ne brani delavskega zastopstva v managementu, če ga delavstvo podjetja želi tam imeti. Pravi pa dobesedno: "Imamo dva zelo luštna delavska zastopnika v upravnem odboru, vendar ne morem videti, kaj dobrega imamo od tega, da tam sedita. Toda če uslužbenci ta dva dečka hočejo imeti notri, da držita oko nad drugimi, je od moje strani v redu."

Tale opazka Johana Akermana je po svoje značilna. Iz nje sledi, da on na sodelovanje delavcev v managementu malo da, ker niso sposobni za ta posel. Uprava večjih industrij je v naših časih tako komplicirana, iznajdljivost in okretnost vodstva v današnjem močnem tekmovanju na svobodnem (ne planiranem) trgu tako potrebna za uspeh podjetja, da vsemu temu povprečen ali tudi nadpovprečen, vendar za to ne šolan, delavec ne more biti kos. Zato gošpod Johan, šef ogromnega kompleksa tovarn, omalovažujoče govori o delavcih v managementu, takoj pa dostavi, da je njegov cilj organizirati delo v okrilju majhnih delavskih skupin, tem pa naložiti največjo avtoriteto in odgovornost v njihovem delokrogu.

"Predelavec naj ne bo 'boss', ljudje v skupini naj sami odločajo," pravi Akerman. "Hočemo ustvariti pogoje, da bodo vsi naši uslužbenci vplivali na razmere v podjetju, a za tako vplivanje so te prvotne delavske skupine največ-

je važnosti. Tukaj je mesto, kjer industrijska demokracija res nekaj pomeni."

Ali ni iz te primerjave med delavskim samoupravljanjem v Jugoslaviji in industrijsko demokracijo na Švedskem razvidna bistvena razlika v prijemu problema delavčevega sodelovanja in soodločanja v njegovem podjetju? V prvem primeru delavski sveti paradižajo kot upravniki družbene lastnine, odloča pa manager, partija in državne odredbe. To je "samoupravljanje" brez resnične vsebine, organizirano z vrha dol. V drugem vodi zasebno lastnino management visoko sposobnih izvedencev, a delavci imajo veliko, odločilno besedo v vseh vprašanjih na ravni njihove aktivnosti, ko gre za njihove koristi in pravice. V Jugoslaviji industrije pod delavskim samoupravljanjem ne morejo iz kriz, na Švedskem pa prosperajo. Kateri sistem je torej boljši?

L. P.

BESEDA IZ NARODA

Dawn Choral Group se zahvaljuje

EUCLID, O. — Za velik uspeh našega koncerta, ki smo ga imeli v nedeljo, 25. novembra, se moramo predvsem zahvaliti vam, našemu zvestemu občinstvu, ki ste se odzvali našemu vabilu in napolnili dvorano Slovenskega društvenega doma na Recher Ave.

Navdušeno ploskanje poslušalcev je tudi pripomoglo k našemu uspehu. Dokazalo je, da so pesmi, ki jih je priredil naš pevodvaja Mr. Frank Gorenšek, res vsem zelo ugajale.

Največ ploskanja je bilo, ko je Mr. Gorenšek pel v duetu z našo predsednico Olgo Klancher in Carolyn Budan ter Albino Tichar. Občinstvo je bilo resnično presenečeno, ker njegovega imena ni bilo na programu.

Naša iskrena hvala Pecon Trebar orkestru, ki nam je v stiski prišel na pomoč in nas tako lepo spremljal, čeprav smo imeli skupaj le dve kratki vaji.

Posebna hvala Mr. Franku Kristoffu, ki je narisal res lepe letake — vabila za naš koncert in pa Mr. J. Petricu, ki nam je vedno pomagal, kar smo potrebovale na odru in v dvorani.

Najlepša hvala Veri Bajec in vsem gospodom, ki so ji pomagali v baru. Ravno tako zahvala Josephini Trunk in Anni Kristoff, ki sta preskrbeli odlične kuharice pod vodstvom Mrs. Steffie Smolich, lepo okrasili mize in organizirali članice zbora za hitro in izvrstno postrežbo našim številnim gostom.

Lepo se zahvaljujemo Mrs. Sally Furlic, ki je bila pri vstopu, ter Mr. Jou Nemanichu za vsa pomoč pri "tikich", kakor tudi rediteljicama Carol in Maryann Globokar ter njihovi mami Mitzi, ki je prevzela opremo programa in prodajo vstopnic.

Velika hvala naši blaginščarici Mrs. Frances Nemanich, ki je poskrbela za lepo reklamo v časopisih in radio-urah.

Tudi našim bivšim članicam Paulini Dolinar, Mimi Rezonja, Tillie Spehar in Mary Strazisar naša iskrena hvala za vso pomoč!

Posebna zahvala našemu mlademu in talentiranemu pianistu Mr. Charlesu Navigante za odlično spremljavo in Mr. Ivanu Hauptmanu, ki je snemal naš koncert na zvočni trak.

Zelo nas je presenetil šopek rdečih nageljnov, ki ga je poklonil Dawn Choral Group konzul Mr. Seničar, ki je bil tudi na koncertu s svojo družino. Najlepša hvala!

Vam pa, Mr. Gorenšek, izrekamo našo globoko hvaležnost za Vaše delo in potrpežljivost. Brez Vas ne bi nikdar dosegli takega uspeha! Naj Vam tudi Bog poplača!

Resnično smo hvaležne vsem vam, ki ste prišli na koncert ter vas že sedaj vabimo na naš prihodnji koncert.

Naj novorojeno Dete — Jezusček blagoslovi vas vse in vaše družine in naj bo novo leto 1974

za vsakega izmed nas polno zdravja in sreče!

Dawn Choral Group

ŠEPET POD TURNOM

Piše rojak iz prestolnice.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik je skončal svoj govor in vsi trije smo se spogledali.

"Zeblo nas bo," je rekla Micka.

"Stvar je resna, o tem ni dvoma. Bojim se le, da je veliko resnejša, kot pa je povedal in da nam čistega vina sploh ni natočil," sem priklimal.

"50 milj na uro, to je smešno," je dodal Francek. "Ljudje bodo pri tej brzini zaspali za volanom in nesreč bo toliko, da se boš vozil po razbitih avtomobilih, ne pa cestah..."

"Prav mogoče, zlasti na hitrih, ravnih cestah. Vendar pa je perfektno jasno, da smo v krizi. Družinsko posvetovanje bi bilo na mestu. Kar zdajle..."

Francek je ugasnil TV in spet smo se spogledali.

"Termostat bo treba znižati..."

"Ne v moji sobi. Me že zdaj zebe, ko študiram. 65 stopinj je dovolj..."

"A tu v kuhinji je toplo, skoro vroče," sem ga zapeljeval.

"To je zato, ker sem vse popoldne kuhala puranov ričet..." je pojasnila Micka. Zadnje poglavje Zahvalnega dne...

"To bo drag ričet. Veliko elektrike bo šlo. Mar ne bi mogla skuhati kaj bolj na hitro..."

"O, seveda," je poskočila Micka. "Goveji zrezki so narejeni v 10 minutah. Tri dolarje funt."

"Ričet bo kar dobra večerja," sem se vdal, Francka pa je kar znenada napadel nepopisljivo hud kašelj.

"Francek, poslej res ne boš smel več tako letati s svojo Vego po prestolnici in predmestjih. Bo treba malo potrpeti. Glej, jaz se vozim samo v službo in domov..."

"Kdo pa vozi v trgovino, gre mamico iskat v službo, pelje k slovenski maši..." mi je fant zvitno odvrnil.

Spet sem bil poražen. Zato smo le molčali in iskali odgovora na hudo krizo pred nami. Molk je pretrgal Francek.

"Jaz pa imam eno velikansko idejo," je rekel. "Kaj, ko bi zmanjšali naša potovanja koncem tedna, za weekend?"

"To ni nič, ali pa kvečjemu malenkost," je pribila Micka.

"Mogoče pa ima fant prav. Pa pogledjmo, kako je s to stvarjo. Odkar so mi v januarju podaljšali službo za nadaljnja štiri leta, je poteklo 44 weekendov. Hm, kje smo vse bili ves ta čas? Aha, en weekend sem bil v bolnici."

Micka je takoj pojasnila: "To se ne šteje..."

"Stiri, osem, dvanajst," je pričel šteti Francek, "šestnajst... da, dvajset weekendov smo prebili v hribih..."

"Pa samo enajst na Floridi," je vzdihnila Micka. Ona ljubi Florido.

"Aha, zdaj se vse ujema. Osemkrat smo šli v Kalifornijo, štirikrat pa smo bili doma..."

sem hitro preračunal.

"Ja, zato pa še zdaj ni vrt pogabljen," je takoj vedela Micka.

"Smo pravzaprav kar precej potovali... To stane..."

"Koliko?"

"Pa pogledjmo," je rekel Francek. "Najpreje gorivo. V hribe je samo eno uro v obe smeri, šli smo dvajsetkrat z dvema helikopterjema. Vsak porabi 150 galonov na uro, kar znese — 6,000 galonov..."

"Uau," sem se začudil. "Piši, Micka, in seštevaj..."

"V Kalifornijo je 10 ur v obe smeri, imeli smo dva eroplana, od katerih vsak požge 2,200 galonov na uro in to znese... jajs, nič manj kot 352,000 galonov..."

"Micka, zapiši: 352,000 galonov!"

"Z nami sta šla tudi dva helikopterja, za vsak slučaj. Sta bolj počasna in obe smeri vzame vsakemu okrog 30 ur. Po 150 galonov na uro nam to da 72,000 galonov..."

"Micka, 72,000 galonov..."

"To je pa kar precej," je vzdihnila Micka. "Hvala Bogu, da je na Florido bliže. Tam smo v dveh urah." Neverjetno, kako ona strastno ljubi Florido.

"Da, tam smo bili enajstkrat spet z dvema eroplanoma in helikopterjema. To znese... znese... da, to znese 193,000 galonov za eroplana in 23,000 galonov za helikopterja..."

"Micka, zapiši, hitro zapiši!"

"Ze pišem, ze pišem, saj ga slišim," je rekla Micka in postajala nervozna. Nekam nerodno je seštevale.

"Ze imam," je vzkliknil Francek. Boy, kakšna figura. Če dodam še mali eroplan, ki sem pa tja pelje naše bicikle za nami na Florido in bencin za Mirkota, kadar nas obišče, nam znese vse skupaj več kot pol milijona galonov, kar pomeni, da bi z mojo Vego lahko peljal vsaj dvajsetkrat na luno in nazaj..."

"Lepa cifra, fant," sem pritrtil. "Pa si tudi zaračunal posebni eroplan uredniškega odbora Ameriške Domovine, ki nas stalno spremlja na potovanjih, da lahko v Clevelandu sproti objavljajo moj šepet pod turnom?"

"Ne, tega nisem. Vse stroške nosijo sami. Seveda, če ostanejo doma, potem bodo tudi oni prihranili..."

Po tako poraznih podatkih nam ni preostalo drugega, kot — poraz in po kratkem premisleku smo se odločili, da se bomo poslej držali doma, plažo v Kaliforniji prodali, farmo na Floridi pa dali v najem potrebnim ljudem. V hribe bomo pa šli v najhujši sili. In Francek je tudi izračunal, da bomo pri tem zaslužili in prihranili toliko denarja, da si bo lahko vsak izmed nas treh kupil bicikelj s 25 prestavi in še za dinamo, zvonice in rezervne gume nam bo ostalo...

*

Gornje je bilo pol za šalo, pol zares. Naslednje je pa vse zares. Seveda bomo čuvali in hranili energijo, ne samo v naši hiši, pač pa po vsej Ameriki, kajti ni je večje nesramnosti, kot to, da nas nekdo izsiljuje samo zato, da ker sam ne more rešiti svojih problemov. Par žarnic luči in par stopinj toplote manj v vsaki hiši lahko pomeni ogromne prihranke pri uporabi energije. Saj smo, ako odkrito priznamo, doslej šarili z energijo kot svinja z mehomo. (Bogve, kako je nastal ta izraz?) Te Združene države so prestale že marsikatero težavo — in bodo tudi to. Potem pa bomo tudi bolj cenili svoje dobrane in jih bolj čuvali.

En ukrep, odnosno predlog štednje z energijo, pa mi res ugaja. Gre za odpravo božičnih okrasov. Mar ne bi bilo bolje, ko bi prepovedali uporabo električnih nožev, krtač za lase in krtač za zobe, odpiralcev za konzerve, glavnikov, mlinčkov za

led in kavo in drugih električnih ropotij, za katere ni nihče prosil, pa jih skoro vsi imamo samo zato, ker jih je nekdo iznašel? In te reči brnijo, ropotajo in šumijo leto in dan, božične lučke pa žare in migljajo — samo enkrat na leto!

BC

Danes pa razmišljam o včerajšnjem in jutrišnjem dnevu...

NEW YORK, N.Y. — Večerna tema je že objela in potegnila vase naše njujorsko mesto. Dan je bil kar lep, če pomislim, da je bil vprav središnji v mesecu decembru. Samo teden dni smo od astronomskega prvega dneva zime.

Je decembrski tretjesobotni večer. Jutri bo tretja nedelja in na slovenski Osmi po deseti maši srenjska prosvetna ura. Ena polovica zadnjega meseca v letu je že minila. To je zdaj včerajšnji dan. Zmeraj je lahko kaj zapisati, še lažje pa je samo kaj reči o tem, kar se je že dogodilo. Ko to delaš, vsekakor nisi noben modrec, še manj pa prekok.

In vendar tudi o preteklosti se lahko piše ali govori na dva zela, da, zelo pomembna načina. Lahko poročáš, zapišeš ali govoriš o preteklem dogodku verodostojno in resnicoljubno ali pa zlagano, izkrivljeno, neverodostojno. Lahko podaš samo en del, tisto, kar ti prija in koristi, vse drugo pa zamoliš.

Kot zapisovalec dogajanja slovenske srenje na Njujorskem sem hotel biti zmeraj stvaren in verodostojen. Zares takšna je moja trdna namera in osebno — kot jaz opazujem — tudi tako zapisujem.

In ne dolgo tega, ko sem objavil poročilo: Kaj je bilo in kaj bo, mi ena od naših srenjčank reče: "Ali treba res vse povedati?" Ljudje žele, da bi samo hvalili pel.

Iz poročil naših slovenskih zdmskih listov spoznavam naš ustaljeni način zapisovanja življenja in dela po narodnih srenjah na Ameriškem. Najavijo dogodek. Tudi izvršil se je, a o njem zaman čakaš vesti, kako je potekal.

Kadar pa se poroča, potem je sama hvala. Hvala in dviganje tja v deveta nebesa. Sijajno uveljavljanje v tujem svetu. Pa povprašaj ljudi iz tega tujega sveta, če so opazili našo zvezdo na njihovem nebu, pa ti ne vedo nič povedati o njej. In naša zvezda je zašla že kar ob svojem vzidu.

Izdajamo knjige, da bi nas tuj svet spoznal, pa jih prodajamo domačim ljudem. Ko ponujaš domačo knjigo svojim ljudem, ki je izšla samo zato, da bi sami sebe bolj poznali, da bi sebe v zdomstvu za svoj narod ohranili, da nas tujec ne bi v zamejstvu še bolj iztisnil, pa te zavrnejo naši ljudje češ, da opravljáš brežsmiselno stvar. Nekatere ti še bolj cinčno zavrnejo češ, da nimajo denarja, da nimajo časa za tako branje...

In tudi do takšne mentalitete smo prišli, ker je bilo naše poročanje o našem življenju in dejavnosti neverodostojno. Ljudje v oddaljeni soseščini so imeli napačno predstavo, kako in koliko se je sploh zgodilo v neki drugi srenji; posebno, če vse o vseh nedeljih zamoliš ali pa če se samo o enem delu dogodka govori, vse drugo pa je bolje, da se ne ve.

Kdor malo zasleduje zapisovanje narodnega življenja iz preteklosti, se bi moral zares zjokati, da na nobeni strani ni poštene volje za pošteno pisanje. Tako je doma — na Slovenskem, tako je zunaj — v zamejstvu in zdomstvu. Pa to so stvari, ki so se že zgodile.

Osebo zapisujem samo sprotne poteke življenja njujorske slovenske srenje. Ker mi je kot

celica slovenstva na tujem zares pri srcu, hočem biti pošten do nje — in se vprav zaradi tega ne sramujem jokavosti, tudi Cankar je bil tak, ker je svoj narod ljubil — in zato zapišem tudi naša slaba dejanja in povem tudi o nedejanjih.

Predno grem v svojem poročanju naprej, bi rad še enkrat jasno povedal, kaj dela moje poročanje jokavo. Predvsem to, ker imam zmeraj pred očmi celoto. To se pravi: zmeraj vidim v duhu, koliko je še dejansko naših slovenskih ljudi na Njujorskem in kako je v njih že splahnel občutek za to narodno skupnost. Vidim, kako stari padajo ali postajajo onemogli, a novi in mladi ne stopajo na njihova izpraznjena mesta. Vidim, kako ozkosrčno opravljamo še to, kar napravimo. Nismo več celi ljudje pri narodni stvari. Seveda krivda je tudi v zunanjih okoliščinah, a hudo je prav tisto, da ne prevzamemo odgovornosti za tisti del krivde, ki je prav naša, naša, da vprav osebnost. To se pravi krvda vsakega od nas!

Jaz pišem, čeprav pravijo, da s tem delom ničesar ne dosežem, ker mi je hudo, da bodo vse žrtve in vsi napor našega starega rodu šli v nič. Nekaj gorenske tuge je v meni po materi in morda tudi po teti, samo v toliko različno: Moji materi je hudo, da bo šel naš dom v nič, ker nima nobenega svojega otroka doma, meni pa je bolj hudo, ko slutim, da gre lahko skupen dom na Osmi v nič.

Zdaj pa pogledjmo malo v računico. Danes so številke denarja važna stvar. Ali smo zdajšnji njujorski slovenski srenjčani že kdaj pomislili, koliko so naši starejši, že umrli in nekateri še živeči, ob svojih skromnih zaslužkih dali za to slovensko Osmo pri Sv. Cirilu!

Ali smo že pomislili, da, če bomo še 3 leta tako zdržali, da bo v letih od 1966 do 1976 danih v ta skupen dom skoraj blizu četrta milijona dolarjev?

In vprav v teh letih smo popustili v naporih za vzgojo mladiku.

Tudi tod moja jokavost nastaja, ker opazim zdaj tu zdaj tam, kako je mladika ovela, ker nismo skrbno zalivali z vodo narodnega duha, a ta prihaja na tujem le iz slovenske besede. V angleščini podana zgodovina slovenskega naroda, ki nima navdušujočih epopej, nam mladine ne bo ohranila.

Dom mora vzduditi rast prvih pogankov. Narodna cerkev ali pa narodni dom in ljudje pri letih morajo podpreti to prvo mlado rast.

Samo zamislite se spet v sliko mlade dvorane ob zadnjem miklavževanju. Toliko mladih — pa smo pustili samo to, da nam jih je Miklavž zbral, in smo jih pustili oditi brez posebnega nasveta, brez posebnega povabila v našo trdnjavo skupnost.

In kakšen bo naš jutrišnji dan, nočem prorokovati, nočem biti spet jokav...

Tone Osovnik

Papež Pavel bo mogoče obiskal Ameriko l. 1976

Philadelphia, Pa. — V Philadelphiji bo l. 1976 mednarodni Evharistični kongres, katerega se bo najbrž udeležil papež Pavel VI.

Ta sklep je naznanil kardinal John Krol, nadškof v Philadelphiji in predsednik Ameriške katoliške konference - U.S. Catholic Conference.

Evharistični kongres v Philadelphiji leta 1976 se bo torej vršil tudi v času, ko bo Amerika praznovala svojo 200-letnico ustanovitve. Evharistični kongres bo trajal en teden in pričakujejo, da se ga bo udeležilo čez 100.000 ljudi.

Na Japonskem je še vedno okoli 3,750 kinogledališč.

Josip Jurčič:

CVET IN SAD

Izviren roman

"Meni se ne zdi tako smešno, kar ste čitali," reče Matilda vsa rdeča od nevolje in odide.

Tudi Leon je bil nevoljen. On je vedel, kdo je ta pisma pisal.

"Jaz menim, da se morajo ta pisma lastniku nečitana nazaj dati," reče on.

"Res, res," izpregovori sodnik, čigar indiskretnost je bila vsega kriva, in baron je brez ugovora dal si pismo iz rok vzeti, ker ni mu bilo prav, da je Matilda jezna nanj proč šla.

V tem hipu pride Gorec. Njemu sodnik pisma izroči, naj jih da profesorju. Gorec pogleda pisma, odstavi od očesa in zopet pristavi bliže, pa vsklikne Pavlina, katera je bila baš po stopnicah doli prišla:

"Deklica, pisava teh pisem, katera je gospod sodnik prinesel, je prav taka kakor tvoja, vendar ni li?"

"Je, moja," odgovori Pavlina odločno ter mu vzame pisma z rok in se vrne po stopnicah, sicer silno zardela, ali s ponosom.

Vsi so naredili dolge obraze. Gorec je obrvi stisnil skup, a takoj obrnil se in klical vina, vabeč gospode, naj se sedijo. Sodnik in baron sedeta, Leon pak se poslovi. Nihče ga ni zadrževal, ker položaj je bil vsem nevšečen. Baron je bil dvakrat osramočen, Gorcu je bila cela reč neprijetna uganka, sodnik je pa videl, da je nediskretno ravnal.

Leona je imela po potu domov le ena misel. Ona je bila zanj izgubljena. Poleg vsega drugega, kar je prej in danes slišal in videl, — priznala je ona sama denes ognjene one besede ljubezni, pisane drugemu za svoje in kako priznala! Na njo ni bilo več misliti mu. Ne moremo reči, da bi bil obupaval in grizel se, za to je bil sploh preždrava natura. Tudi mu cela stvar ni prišla prenanagloma. Ali toliko kakor vsak nas, imel je tudi Leon samoljubja in sebičnega samosposošovanja, da ga je propadanje njegovih upanj vendar peklo.

Ko je tako razmišljal po potu domov in doma, prišel je tudi prizor na misel, kako odločna in lepa je bila danes Matilda, ko je svojo — ženina, barona, tako zavrnila.

DEVETINDVAJSETO POGLAVJE.

Sporazumljenje

Profesor je bil vstal in se izprehajal po vrtu. Skozi okno je ves čas pazila nanj Pavlina in srce ji je silno bilo. Prečitala je bila nekoliko svojih pisem in to jo je razburilo. Mej pismi je bilo tudi jedno ne od njene roke. Ni ga prečitala, dasi jo je rado vednost vlekla. Hotela mu ga je nazaj dati, a ni imela poguma, stopiti predenj. Tako jo je strah pred svojo slabostjo in premaganje same sebe zadrževal ves ta dan in večer v njeni sobi. Tudi se je bala strica Gorca srečati in izpraševana ali morda celo grajana biti. Zato je rekla, da je bolna in da hoče sama biti.

Drugi dan zjutraj nekdo na njene duri potrk. Profesor vstopi.

"Reklj so mi, da se sme in more k vam, in zato sem prišel pred svojim odhodom zahvaljevati se vam za skrb in potrpljivo postrežbo, katere nisem zaslužil od vas."

Ona zardi pa se obrne proč in na mizici iskaje, govori: "Včeraj sem dobila od vas pisma."

"Slišal sem, žal mi je, da iz družih rok..."

"To mi je vse eno... Ali jedno pismo ni moje, tu ga imate nazaj."

Veseli pogleda. Bilo je malo Krtovo pismo.

"Ste ga li čitali? Tiče se vas," reče profesor in ji, v zadregi kakor mladenič, ponuja list nazaj.

"Mene se tiče?" vpraša ona, vzame list in ga bere.

"Krt?"

"Tisti, ki je vam nasproti stal."

"In to je o meni pisano? Vam?"

"O vas."

"In... vi ste verjeli, vi... verjamate to," sopne ona prebravi.

"Nisem li prav storil, ko sem veroval, ni li denes treba verovati, Pavlina?"

Ko je slišala to mehko vprašanje, svoje ime iz njegovih ust, zvrtilo bi se ji bilo skoro v glavi, list ji je na tla pal, ona pa je z vsklikom: "Ne! ne! Franc!" skočila k njemu in se ga olkenila, položila mu glavo na rame in se z jokala.

Kdo bi bil verjel?

Prej tako resna človeka dva, sedela sta zdaj dve uri vkup kakor otroka dva.

Tako mnogo sta si bila že povedala, ali še vedno sta imela neizčrpljiv vir pripovedovanja. Celu veliko in usodno nespoznanje, nastalo iz morda dobromišljene, a bridke intrige pesmističnega prijatelja in morda (kakor so kazala različna znamenja, deklici stoprav zdaj jasno) materinega privoljenja v to intrigo, — bila sta že pojasnila si, odskočila na druge stvari, pa zopet vračala se.

A kadar je bil otročji jezik med njima na videz pri kraju, našla so se usta: prav kakor mladina dela.

Potem ji je on povedal, da je v njeno sobo prišel že z nejasnim namenom govoriti ž njo, tudi ko bi ono, slučajno v njena pisma izgubljeno pismo, ne bilo dalo povoda razjasnjenju.

Ona pa je rekla, da se ji je zdelo, ko mu je stregla, da je še nekaj ljubezni v njem ostalo do nje, zato ji je bila duša tako polna veselja, pa tudi polna bridkosti. Ona bi bila odrekla se vsemu, vsej sreči, nikogar bi ne bila mogla več ljubiti, zdaj ne, ko ga je trpečega pred seboj videla in ne razumela, itd.

"Odrekla?" poprime on. "Jaz sem se bil že odrekel. Jedno ni za vse, ni vsak rojen, da bi srečen bil, ni vsacemu namenjeno, da bi razumljen bil od jednecega srca, mislil sem, in se vsemu odpovedal bil, ko sem mislil, da si se mi ti odrekla. Vem še, kako me je tačas mala primera v necem spisu prišla. Čital sem, kako ima nekatera jablana na tisoče cvetov, ki so vsi od nature namenjeni, da se rodi iz njih sad. Ali pride slana črez noč in na jesen drevo stoji brez sadu. Tako sem mislil, da sem že jaz, in povem ti, da sem že včas v tej misli tako nekako bolesto radost imel, dasi me je že ondanšnje srečanje s teboj preverilo, da je v tej moji misli malo zrnate resnice, temuč samovarjanje. Glej, in zdaj mi je srečen slučaj pomagal, da sem se spokoril. In zdaj, ko te zopet imam, čutim tisočkrat, da je treba srečo doseči, ne le dosežati. In moja sreča je le imenje srca v last, kakor ga ti nosiš, kakor si mi ga ohranila, deklica zlata. In meni se zdi, da bi te zdaj ljubil z vso strastjo srca, katero je tako dolgo pogrešalo te, tudi ko bi ne bila taka, kakor si. A ti?"

A ona se je doteknila ognjeno govorečih ust njegovih in v tem je bilo odgovora dovolj za zdaj.

(Dalje prihodnjič)

DARUJE

ZA

TISKOVNI SKLAD

AMERIŠKE DOMOVINE!

PODPIRAJTE

NAŠO

SLOVENSKO USTANOVO!

Aktivnosti Federacije upokoencev

EUCLID, O. — Ameriški Slovenci se lahko ponašamo, da smo kot samorastniki že veliko ustvarili, bodisi na društvenem, kulturnem, prosvetnem, gospodarskem ali političnem polju. V to nas je primorala potreba, ker smo živeli med tujci, ki nam niso bili posebno naklonjeni in so nam skopo odmerjali kruh.

Obresti tega prizadevanja se nam bogato izplačujejo, kajti v smislu predavanja profesorja sociologije dr. Gobca 12. maja imamo samo med clevelandskimi Slovenci drugega in tretjega rodu več sto intelektualcev, tehnikov, podjetnikov, politikov in ljudi svobodnih poklicev.

Znani bivši poročevalec Cleveland Pressa T. Andrica je leta 1955 izdal brošuro o 46 narodnostnih skupinah z 2.000 organizacijami, med katerimi je bilo kar 193 slovenskih, kar je lep dokaz naše podjetnosti.

Med časopisi sta bila dva dnevnika in trije tedniki, devet narodnih domov, štiri cerkve, 12 pevskih društev, pet dramatskih društev, Kulturni vrt, 13 socialnih organizacij, štirje radio-programi, dve politični organizaciji, dve banki, tri združne trgovine (razen par sto zasebnih), in nič manj kot 134 podpornih društev raznih jednot in zvez ter samostojnih društev. S takimi uspehi se ne more ponašati nobena druga etnična skupina v Clevelandu.

Danes je seveda precej spremembe, kajti mladi rodovi, ki se uveljavljajo v našem javnem življenju, imajo svoje nazore in tudi angleščina močno izpodriva slovenščino. Vendar slovenske tradicije se pri mladini še krepko drže, vsaj pri kulturnih skupinah.

K številnim našim društvom so se zadnja leta pridružili tudi slovenski upokoenci, ki imajo v širšem Clevelandu kar pet klubov s 1.515 članov. Ti klubi so včlanjeni v Federaciji upokoencev z glavnim stanom v Clevelandu, ki ima skupno 14 aktivnih klubov z okoli 3000 člani.

Razen petih klubov v Clevelandu so še v Barbertonu, O., Girardu O., Detroitu, Mich., Cheswicku, Pa., Pittsburghu, Pa., Strabane, Pa., Chicagu, Ill., New Smyrna Beach, Fla., in

Fontana, Calif.

Nekaj klubov je tudi še, ki niso pridruženi Federaciji. Na te apeliramo, da se nam priključijo, kajti pregovor pravi: "V slogi je moč!" Čim več nas bo, več bomo dosegli pri naših zahtevah. Obveznosti za pristop ni druge kot \$10 pristopnine, mesečnih prispevkov ni nobenih. Za nadaljne podatke pišite na glavno tajnico Antonia Stokar, 6611 Chestnut Rd., Independence, O. 44131.

Federacija je imela 14. decembra svojo letno sejo. Navzočih je bilo 27 zastopnikov od 7 klubov, ostala pa so poslala le poročila. Razprave so bile živahne in stvarne. Iz poročil je bilo razvidno, da je pri klubih precej življenja. Vsi imajo poleti piknike, pozimi pa prireditve s plesom in večerjo. Seveda imajo tudi druga razvedrila kot baliranje, igranje kart in izlete, Ampak razen razvedrila imajo tudi resne zadeve. Tako pošilja resolucije na pristojna mesta za izboljšanje socialne in zdravstvene zaščite, kakor tudi za mir in blagostanje med narodi. Občasno imajo tudi koristna predavanja.

Vse te aktivnosti imajo med člani veliko privlačno silo, med tujci pa velik ugled. Svojevtrst-

na značilnost je tudi množično posejanje klubovih sej.

V odbor za leto 1974 so bili izvoljeni naslednji zastopniki: predsednik Al Sajevec, 1. podpredsednik Anton Perušek, 2. podpredsednik Louis Arko, tajnik Antonia Stokar, blagajnik Joseph Ferra, zapisnikar John Terček. Nadzorni odbor: Louis Dular, Stefi Koncilja, Frank Karun. Poročevalec Frank Česen. Odbor za resolucije: Frank Česen, John Gerl, Albert Chesnik.

Federacija bo priredila banket v SND na E. 80 St. v soboto, 16. februarja. Vabljeni so vsi clevelandski in zunanji klubi.

Frank Česen, por.

Za Slovenski starostni dom so darovali

CLEVELAND, O. — V oktobru in novembru je prejel Slovenski dom za ostarele sledeče darove v spomin dobro poznane in priljubljenega advokata Josepha Zormanana:

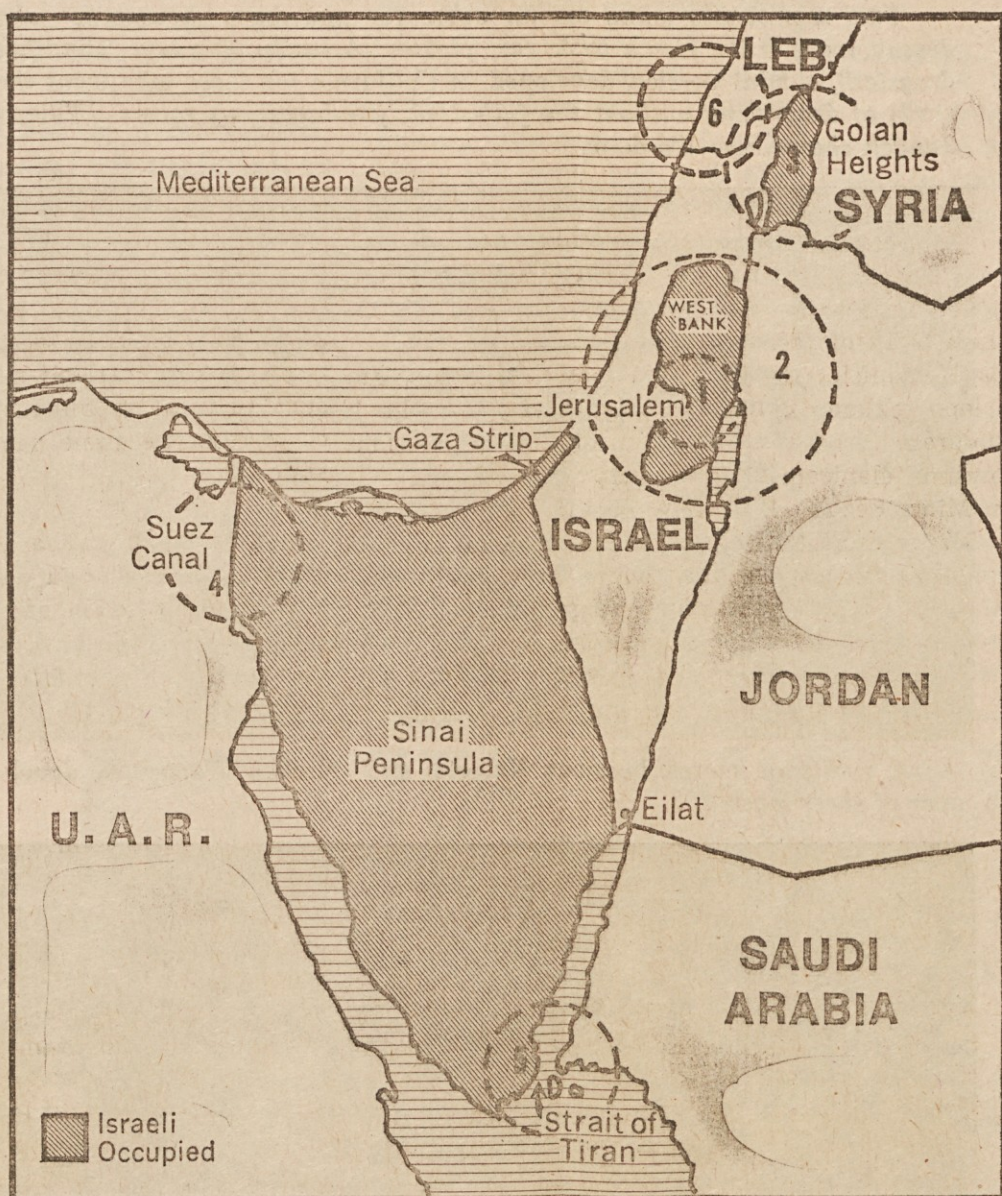
\$80.25: Postal Employees, Tour Nr. 11.

Po \$25: The Crippled Children Service, Milan A. Jaksic, Družine Zele in Girod, St. Clair Savings Assn.

Po \$20: Helen M. Simpson,

JESENSKA KRASOTA — Slika, posneta na lečo "ribje oko", kaže mirno pokrajino ob reki Harpeth pri Nashvillu, Tenn.

Zemljevid kaže glavna sporna področja med Izraelom in Arabci. Krog 1 označuje arabski del Palestine, ki je do vojne 1967 pripadal Jordaniji, pa je od tedaj pod izraelsko oblastjo. Št. 2 označuje Jordanijo, št. 3 Golansko višavje, ki so ga Izraelci zasedli junija 1967 in oktobra 1973, pa ga hočejo Sirijci nazaj. Št. 4 označuje Sueški prekop, na katerega obeh bregovih so zdaj Izraelci v njegovem južnem delu. Egipt zahteva, da se u-maknejo na staro mejo in izprazniijo ves Sinajski pólótok. Izraelci bi radi zadržali vsaj skrajni južni rob polótoka, ki čuva nad Tíranskimi vrati iz Rdečega morja v Akabski zaliv.

Lillian Bencin, Louise Kriznik, Mrs. H. L. Starkey, Fred in Milie Odar.

Po \$15: Mr. in Mrs. Joseph Novak, Killen-Kaucnik Insurance Co., Mr. in Mrs. Emil J. Golub.

Po \$10: Eva M. Peterlin, Jan-ko Rogelj, Mr. in Mrs. John A. Brownrigg, Sue Courtis, Mr. in Mrs. Bernard Smith, Josie Zakrajšek, Mr. in Mrs. Frances Pierce, Mrs. Caroline Papes in družina, Josephine Krasovec, Mrs. Joseph Rakovetz, Mr. in Mrs. F. M. Kosich, Frances E. Hill, Bertha Lobe, Mr. in Mrs. Emery Krizman, Dr. in Mrs. A. L. Garbas, Frank Bavec, Marie Telich, Družina Esquivel, Jennie Petrich, Angela in Joseph Misic, Mr. in Mrs. John Alich in Leona, Mary Makovec, Mr. in Mrs. Joseph Matlika; Helen Zele.

Po \$5: Jerry in Barb Karkaweski, Frances Shay, Mr. in Mrs. Martin Kessler, Emmett Duffy, Albert Simens, Mr. in Mrs. Frank Bradach, John in June Price, Steve in Marie Babitt, Stanley in John Pryatel, Milka Filipic, Neimenovan, Mr. in Mrs. Peter Rom, Steffie Zdesar, Henry Kremzar, Mr. in Mrs. Michael Dragas, Mr. in Mrs. Michael Remen, Mr. in Mrs. John Lube St., Helen in Josephine Levstik, Mr. in Mrs. Louis Lousin, Mr. in Mrs. Albert Mills, Jennie Marolt, Christine Greive in Rita Manning, Mr. in Mrs. Charles Johnson, Mr. in Mrs. John L. Mihelich, Mr. in Mrs. Lou Strnad, Mr. in Mrs. Henry Backowski, Paula Mensinger, Ann Krajc, Mr. in Mrs. Rudolph J. Zgonc, Anne Turk, Rose Tisovec, Mr. in Mrs. Albert J. Koporc, Marie Orazem, Mr. in Mrs. Joseph Ambrosic, Mr. in Mrs. John Massie, Mary Zakrajsek, Mrs. Louis Miller, Mr. in Mrs. Louis Oblak, Mr. in Mrs. Louis Novak.

Po \$3: Helene Palmer, Dolores Yarmach.

Prizadeti družini naše globoko sožalje; vsi bomo obdržali tega dobrega človeka v trajnem spominu kot dobrega, milega prijatelja in voditelja naše nasebine.

Vsem darovalcem prisrčna hvala!

Za odbor
Vida Shiffrer

Peking bi rad kupil novo orožje v Ameriki?

WASHINGTON, D.C. — Državni tajnik dr. Henry Kissinger je ustvaril s kitajskimi vodniki tako dobre odnose, da so ga ti zadnjič povprašali, če bi mogla Kitajska kupiti v Združenih državah moderno orožje, ki ga ji primanjkuje. V Pekingu bi imeli radi tanke, oklopna vozila za prevoz moštva, prevozna letala in drugo.

V Pekingu bi radi svojo armado, ki je zaradi pomanjkanja motornih vozil in letalstva sorazmerno neokretna in počasna, preuredili v gibljivejšo, ki bi jo bilo v slučaju potrebe mogoče naglo poslati iz kraja v kraj.

Kitajci se na splošno ogibljejo navezanosti v pogledu orožja na druge, doslej so vse orožje izdelali sami, nekaj po svojih zamislih, največ pa po tujih vzorih. Če bi se res odločili za nabavo orožja iz ZDA, bi morale te spremeniti svojo politiko v tem pogledu. Doslej namreč orožja komunističnim državam niso prodajale. Edina izjema je bila Jugoslavija, ko jo je Stalin vrigel leta 1948 iz Kominforma.

Predragi policaji

Številne francoske občine so se uprle predlogu notranjega ministra, da naj zvišajo svoj prispevek za vzdrževanje policije. Na čelu upornih občin so Marseille, Toulouse, Lille in Lyon.

Prispevek občin naj bi se skoraj podvojil, pri čemer naj bi bil v vsakem mestu drugačen. Tako na primer naj bi Pariz plačal 69 frankov na prebivalca, Marseille in Lyon 3,30 franka, druga mesta z več kot 100.000 prebivalci pa 1,50 franka.

Občine se temu upirajo, ker pravijo, da se je povsod povečalo število prebivalstva, medtem ko notranje ministrstvo ni poskrbelo niti za to, da bi bilo tudi več policajev, kaj šele za to, da bi policija dobro opravljala svoje delo.

Najbolj Francoze boli visoka cena policije. Z vsem, kar potrebuje — oprema, plača, šolanje itd. — namreč "zapravi" francoski policaj 48.000 frankov na leto.

Oves in ječmen segata najdalj na sever

Ječmen in oves sta sorazmerno najmanj zahtevni žiti v pogledu toplote. Uspevata najdlje na sever in najvišje v gorah. Oves dozori daleč na severu, med tem ko potrebuje pšenica sorazmerno dosti toplote in daljši čas za zorenje.

MALI OGLASI

COLONIAL

Naprodaj, severno od bulevarda, 18. let star, na pol zidan, krasna hiša, Velike sobe, built-in dishwasher, jedilna soba, in dosti prostora za shrambo. Velike klozete. klimatizacija. 2½ garaže, blizu Villa Angela šole in trgovin. Pridite.

Wm. T. Byrne Real Estate
26101 Euclid Ave. 261-5100
(249)

STANOVANJE V NAJEM

popolno prenovljeno pet sobno stanovanje se odda na E. 66 St. in St. Clair Ave. Kličite 881-9243 od 7. do 9. ure zjutraj.

Five rooms down

For rent in St. Christine parish, carpeted and garage.
Call 731-5409

(1)

Iščejo stanovanje

Dva odrasla bi rada dobila 4 ali 5-sobno stanovanje ali hišo od E. 169 do E. 185 St.
Kličite 933-8026

—(1)

Help Wanted Male

PUNCH PRESS

OPERATORS and GRINDERS SHEET METAL MECHANICS to work on sheet metal fabrications and electrical cabinets. Steady work. Company paid benefits. Interviewing 8 AM to 11 AM.

FORMWELD PRODUCTS CO.
1530 Coit Ave.
go south on E. 152 St. to end of St. (x)

JANITOR WANTED

Janitor needed at St. Mary's Church. Anyone interested call 761-7740. Living quarters available.

(x)

Help Wanted — Female

Iščemo starejšo žensko

Da bi skrbela za starejšo ženo v 3-sobni apartment.
Kličite 481-0400

(1)

General Office Work

Typing, knowledge of Slovenian. Short hours. Call 431-0628

(x)

IŠČEMO URADNIŠKO MOČ

Ameriška Domovina išče zanesljivo uradniško moč, moškega ali žensko, z znanjem slovenščine, angleščine in tipkanja. Nastop službe takoj. Oglasite se osebno ali pismeno.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Avenue

Cleveland, Ohio 44103

431-0628

Johan Bojer:

IZSELJENCI

Zdi se mu, kakor bi bil ta človeški val zajel tudi njega. Kadar gleda preko prerijskega morja, ni več puščobe, ampak samo bogastvo, bogastvo. Le čakajte, tudi on bo zraven. Tako je, kakor bi ta neskončnost neobdelane zemlje zvenela in pela pesem o bodočnosti. Le čakajte, tudi on bo pel z njo. Kadar stoji tam gologlav in z zavihanimi rokavi sredi vročine, ožgan od solca in mlad, se mu zdi, kakor bi prehajal z mogočne ravnine vanj neki silen vzgon: delaj, delaj, svet ti je odprt! Topli poletni veter nosi seme in rodovitnost preko ogromne zemlje, boža Mortenu obraz. Njegove misli hite z njim. Zdi se mu, da že vdihava ta prihajajoči veliki čas.

Čisto drugače pa je delovala ravnina na Pera. Nedaleč od koče je nametal grič iz prsti. Če ga je kdo vprašal, kaj to pomeni, ni hotel ničesar povedati. Kadar pa so prišli napadi in ga je prerija obsedla s tisto pekočo otožnostjo, da ni mogel trpeti ne Ane ne otroka, mu je bilo nekako v utehu gledati ta grič. Kdaj pa kdaj je vrgel nekaj novih lopat zemlje nanj in to mu je dobro delo. Sicer še zdavnaj ni bil toliko kakor njegov prijatelj, borov grič v domačem kraju. Vendar, malo pa se je le dvigal iz ravnih tal in tako je Per spet in spet vrgel nekaj lopat zemlje nanj. Ta se vdaja zganju, drugi se vdaja zli omami, ki jo v njem vzbuja pusta zemlja. Pripetilo se je, da se je Per moral vdati in iti v mraku vse dalje in dalje. Misli so bile vse bolj mračne, ali prerija se je le umikala, umikala, umikala. Kaj naj bi bila Ana storila, ko ga je videla, kako se je nazadnje vračal z opotekajočimi se koraki? Njegove oči so bile časih tako divje, da ni smel blizu otroka. Če se ji je le posrečilo spraviti ga v posteljo. To je precej pomagalo, samo da je mogel spati, spati. Prihodnji dan je bil ponavadi spet nežen in pogosto ni vedel, kaj vse naj bi dobrega storil.

Nekega dne je sedela Ana v koči, ko sta vstopila dva tuja človeka. Pozdravila sta norveško, bila sta prašna in potna in škornje sta imela izhojene. Prosila sta jedi, več dni in noči sta bila v preriji in živeli jima je bil pošel že pred dvema dnevmoma. Iskala sta zemlje, hvala Bogu, da sta končno našla ljudi. Ana je postavila pred njiju mle-

ka in kaše in kar popadla sta skledo. Ana je gledala enega od njiju. Bil je brez brade in mlad.

Pripovedovala sta, da prihajata iz Illinoisa. Tam se je bila ustanovila neka norveška naselbina in lepo napredovala. Potem pa so se okrog in okrog naselili Poljaki, ki jih je podpirala katoliška cerkev. Tega soselstva Norvežani nekega dne niso mogli več trpeti. Sest farmarjev je zdaj tam zemljo prodalo in ta dva, ki sta prišla semkaj, sta bila poslana, da poiščeta nove zemlje. Ali bi ponoči lahko spala tukaj?

Lahko bosta spala na tleh. Per ju ne bo odgnal.

Ali medtem, ko sta prihodnje dopoldne še na ves glas smrčala, je Morten Kvidal imel s tovariši razgovor.

In nazadnje so sklenili, da bi bilo lepo in dobro, če bi dobili za sosede dostojne ljudi. Ampak preblizu ni bilo treba, da bi se naselili. Oni, ki so prvi prišli semkaj, so morali imeti prostora, da bi se razmahnili.

"Da, da, pojdi tja in jima povej. Morten," je rekel Ola Vatne.

In Morten je šel. Sicer pa se s tujcem ni bilo težko sporazumeti. Spremil ju je dober kospoti od naselbine in jima pomagal izbrati zemljo.

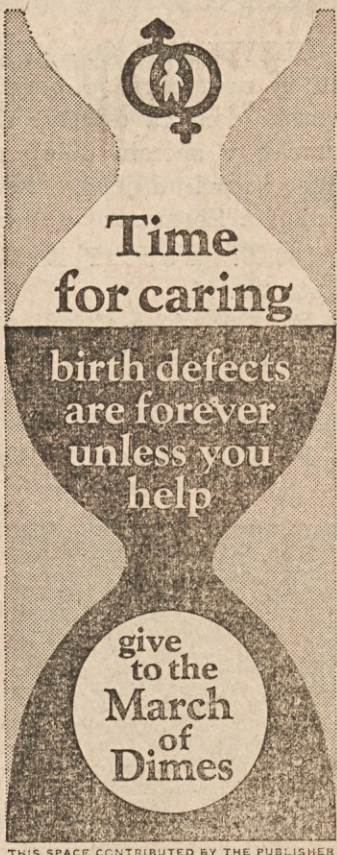
Največ skrbi mu je prizadevala zemlja, ki jo je bil zapustil Erik Foss. Bila je zdaj brez gospodarja, zakaj Erik je ni imel dovolj dolgo, da bi bila končno veljavno prepisana nanj. Mor-

ten pa je to zemljo določil Kallovemu najstarejšemu sinu, ko bo dovolj star, da bo dobil pravico do zastonskega deleža. Do tedaj pa naj bi jo obdeloval Kal, če ne pridejo zraven tujci in se ne vmešajo.

Nihče ni vedel, da je bil Kal navsezgodaj čisto na skrivaj v preriji in napisal svoje ime na najbližji sekcijski znak proti zahodu. To sicer ni bilo dovoljeno, ampak naj le poskusi kdo priti in mu zemljo vzeti.

Ana je naslednje dni hodila okrog in spet pela, čeprav je opazila, da jo je Per gledal nekam nezaupno. Ampak res, eden od iskancev zemlje je bil tako mlad.

(Dalje prihodnjič)

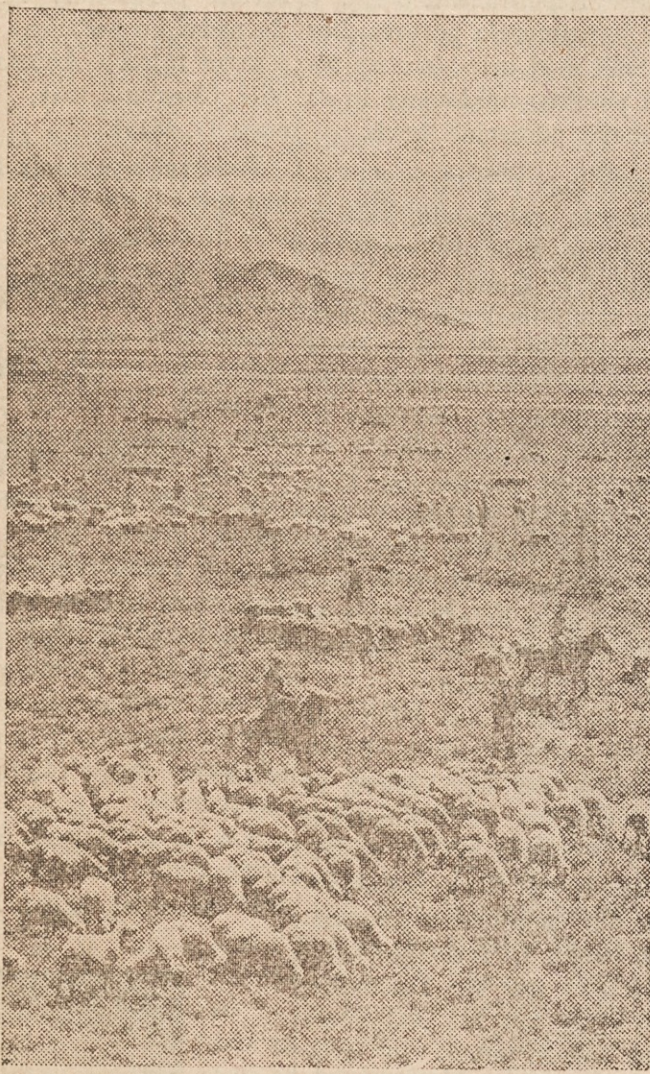
EUCLID POULTRY

V zalogi imamo vedno očistene piščance, na kose zrezane, popolnoma sveža jajca ter vseh vrst perutnino. Pridite in si izberite!

HOWARD BAKER

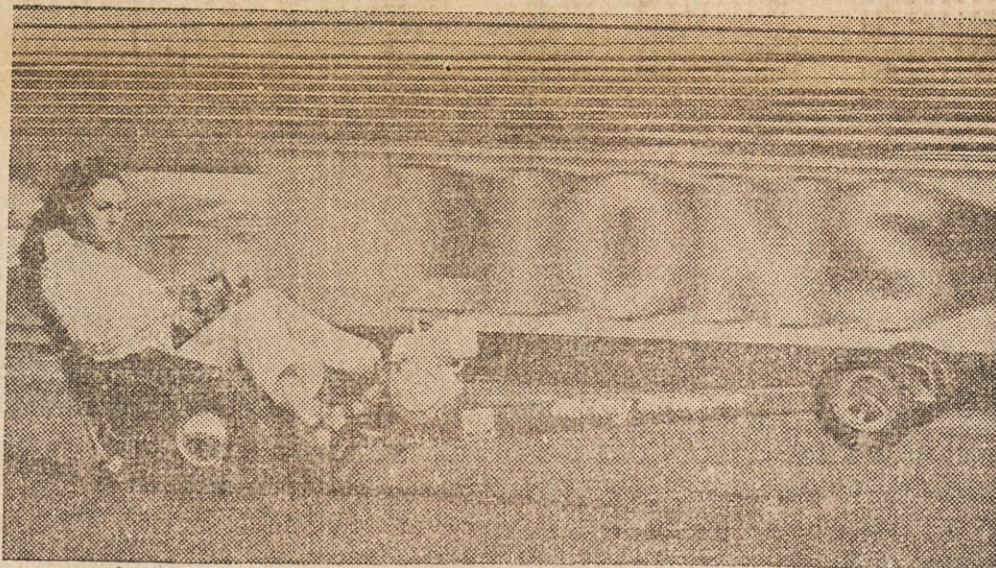
549 East 185 Street, Euclid

531-8187

KOT NA ZAHODU — Slika bi bila skoraj lahko posneta kje na zahodu naše dežele, pa je dejansko posnetek Pengpo doline v vzhodnem Tibetu, kjer na obsežni državni farmi gojijo ovce. Kitajci so uvedli svoj komunistični sistem tudi v Tibetu, ko so tam zavladali s trdo roko po upor, ki je privedel do odhoda tibetskega duhovnega in svetnega poglavarja dalaj-lame iz domovine v begunstvo v Indijo.

Speaking of compacts...

This is probably going too far even for the busy housewife who doesn't want frills, just a basic car, please. Actually, this is a "slingshot dragster", a mini version developed in California for those who want the thrill of dragracing without the full-sized, fire-breathing racers. Valerie Jungck shows how it's done.

A challenge match between Valerie and Mickey Thompson, developer of the slingshot...

... ends in the hay for Thompson. Valerie went thataway.

The Holy Family Society of the USA

ONE FAIRLANE DRIVE JOLIET, IL 60434

Since 1914...

... the Holy Family Society of the U.S.A. has been dedicated to the service of the Catholic home, family and community. For half-a-century your Society has offered the finest in insurance protection at low, non-profit rates to Catholics only

LIFE INSURANCE • HEALTH
AND ACCIDENT INSURANCE

Historical Facts

The Holy Family Society is a Society of Catholics mutually united in fraternal dedication to the Holy Family of Jesus, Mary and Joseph.

Society's Catholic Action Programs are:

1. Scholarships for the education of young men aspiring to the priesthood.
2. Scholarships for young women aspiring to become nuns.
3. Additional scholarships for needy boys and girls.
4. Participating in the program of Papal Volunteers of Latin America.
5. Bowling, basketball and little league baseball.
6. Social activities.
7. Participating in the Catholic Communications Foundation.

Družba sv. Družine

Officers

President	Joseph J. Konrad
First Vice-President	Ronald Zefran
Second Vice-President	Anna Jerisha
Secretary	Robert M. Kocnevar
Treasurer	Anton J. Smrekar
Recording Secretary	Joseph L. Drasler
First Trustee	Joseph Sinkovec
Second Trustee	Matthew Kochevar
Third Trustee	Anthony Tomazir
First Judicial	Mary Riola
Second Judicial	John Kovas
Third Judicial	Frank Toplak
Social Director	Nancy Owen
Spiritual Director	Rev. Aloysius Madic, O.F.M.
Medical Advisor	Joseph A. Zalar, M.D.

ČE SE SELITE

izpolnite ta odrezek in ga nam takoj posljite. Ni potrebno, da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko. Navedba starega naslova je nujna

AMERIŠKA DOMOVINA
6117 St. Clair Ave Cleveland, Ohio 44103

Moj stari naslov:

Moj novi naslov:

MOJE IME:

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO

Naznanilo društvenim tajnikom

Veliko posameznih društev ima v našem listu seznam svojih uradnikov, čas in kraj sej. Te seznane priobčujemo po enkrat na mesec skozi vse leto proti plačilu \$15.

Društvom, ki imajo mesečni oglas v tem seznamu, objavljamo brezplačno tudi vabila za seje, pobiranje asessmenta in druge kratke vesti. Dobijo torej za \$15.00 dosti koristnega.

Vsem društvom priporočamo, da na letnih sejah odobre letni oglas v imeniku društev Ameriške Domovine in si s tem zagotovijo tudi priložnost za brezplačno objavo društvenih vesti in novic.

BICIKLI GREDO V DENAR — Ko je težava za gorolin, je postal bicikel spet priljubljeno prometno sredstvo. Slika kaže prodajo biciklov v Rimu.

ŽELIMO PRIJATELJI IZ CLEVELANDA
SREČNO IN USPEHA POLNO NOVO LETO 1974
GOSPODU VINKOTU LEVSTIKU Z DRUŽINO,
LASTNIKU HOTELA BLED V RIMU IN
OSTALEMU OSOBU HOTELA BLED